BENDROJO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. gruodžio 18 d.*

„Bendra užsienio ir saugumo politika – Ribojamosios priemonės, nustatytos dėl Moldovą destabilizuojančių veiksmų – Lėšų įšaldymas – Leidimo atvykti į valstybių narių teritoriją apribojimai – Asmenų, subjektų ir organizacijų, kuriems taikomas lėšų ir ekonominių išteklių įšaldymas arba leidimo atvykti į valstybių narių teritoriją apribojimai, sąrašai – Ieškovo pavardės įtraukimas į sąrašus ir palikimas juose – Smurtinių demonstracijų planavimas ir organizavimas – Sprendimo (BUSP) 2023/891 1 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunktis, 2 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunktis ir Reglamento (ES) 2023/888 2 straipsnio 3 dalies a punkto ii papunktis – Pareiga motyvuoti – Neteisėtumu grindžiamas prieštaravimas – Vertinimo klaida – Laisvė užsiimti verslu – Teisė į nuosavybę – Deliktinė atsakomybė“

Byloje T-489/23

Ilan Mironovich Shor, gyvenantis Cezarėjoje (Izraelis), atstovaujamas *avocats* T. Bontinck, L. Marchal ir SC C. Zatschler,

ieškovas,

prieš

Europos Sąjungos Tarybą, atstovaujamą A. Boggio-Tomasaz ir E. Nadbath, padedamų *avocate* E. Raoult,

atsakovę,

palaikomą

Europos Komisijos, atstovaujamos M. Carpus Carcea, L. Baumgart ir T. Baumé,

įstojusios į bylą šalies,

BENDRASIS TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J. Svenningsen (pranešėjas), teisėjai C. Mac Eochaidh ir M. Stancu,

posėdžio sekretorė H. Eriksson, administratorė,

* Proceso kalba: prancūzų.

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį, be kita ko, į:

– ieškinį (jį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2023 m. rugpjūčio 9 d.),

– 2023 m. gruodžio 11 d. sprendimą, kuriuo Komisijai leista įstoti į bylą palaikyti Tarybos reikalavimų,

– pareiškimą dėl ieškinio patikslinimo (jį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2024 m. liepos 5 d.),

įvykus 2024 m. spalio 1 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

1 Savo ieškiniu ieškovas Ilan Mironovich Shor, pirma, remdamasis SESV 263 straipsniu, prašo panaikinti 2023 m. gegužės 30 d. Tarybos sprendimą (BUSP) 2023/1047, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas (BUSP) 2023/891 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į veiksmus, kuriais destabilizuojama Moldovos Respublika (OL L 140 I, 2023, p. 9), ir 2023 m. gegužės 30 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2023/1045, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) 2023/888 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į veiksmus, kuriais destabilizuojama Moldovos Respublika (OL L 140 I, 2023, p. 1) (toliau kartu – pirminiai aktai), antra, 2024 m. balandžio 26 d. Tarybos sprendimą (BUSP) 2024/1242, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas (BUSP) 2023/891 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į veiksmus, kuriais destabilizuojama Moldovos Respublika (OL L, 2024/1242), ir 2024 m. balandžio 26 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2024/1243, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) 2023/888 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į veiksmus, kuriais destabilizuojama Moldovos Respublika (OL L, 2024/1243) (toliau kartu – aktai dėl pavardės palikimo sąrašuose), kiek šie aktai (toliau kartu – ginčijami aktai) su juo susiję, o remdamasis SESV 268 straipsniu – atlyginti neturtinę žalą, kurią jis tariamai patyrė dėl pirminių aktų priėmimo.

Ginčo aplinkybės

2 Ieškovas yra Moldovos ir Izraelio pilietybes turintis verslininkas ir politikas. Jis buvo Moldovos politinės partijos ȘOR lyderis iki jos likvidavimo 2023 m. birželio 19 d.

3 Ši byla susijusi su ribojamosiomis priemonėmis, kurias Europos Sąjunga patvirtino dabartinių Moldovos Respublikos vadovų prašymu dėl destabilizuojamųjų veiksmų, su kuriais ši šalis kovoja ir kurie suintensyvėjo prasidėjus Rusijos Federacijos vykdomam agresijos karui prieš Ukrainą ir dėl kurių kyla grėsmė, kad bus apsunkintas jos stojimas į Sąjungą.

4 2023 m. balandžio 28 d. Europos Sąjungos Taryba, remdamasi ESS 29 straipsniu, priėmė Sprendimą (BUSP) 2023/891 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į veiksmus, kuriais destabilizuojama Moldovos Respublika (OL L 114, 2023, p. 15). Tą pačią dieną Taryba, remdamasi SESV 215 straipsnio 2 dalimi, priėmė Reglamentą (ES) 2023/888 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į veiksmus, kuriais destabilizuojama Moldovos Respublika (OL L 114, 2023, p. 1).

5 Sprendimo 2023/891 1 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad užkirstų kelią atvykti į jų teritorijas arba vykti tranzitu per jas:

a) fiziniams asmenims, kurie yra atsakingi už veiksmus ar politiką, kuriais kenkiama Moldovos Respublikos suverenitetui ir nepriklausomybei ar demokratijai, teisinei valstybei, stabilumui ar saugumui Moldovos Respublikoje arba į juos kėsinamasi, juos remia arba įgyvendina kuriais nors iš šių veiksmų:
   i) trukdydami ar kenkdami demokratiniam politiniam procesui, be kita ko, trukdydami ar rimtai kenkdami rinkimų rengimui ar siekdami destabilizuoti ar suardyti konstitucinę tvarką;
   ii) planuodami, organizuodami ar remdami smurtines demonstracijas ar kitus smurto veiksmus arba juose tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvaudami ar kitaip juos remdami, arba
   iii) vykdydami rimtus finansinius nusižengimus, susijusius su viešosiomis lėšomis, ir neteisėtą kapitalo eksportą <...>“

6 Sprendimo 2023/891 2 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta įšaldyti visas lėšas ir ekonominius išteklius, kurie priklauso, kuriuos nuosavybės teise turi, valdo arba kontroliuoja fiziniai asmenys, subjektai ar organizacijos, atsakingi už veiksmus ar politiką, kuriais kenkiama Moldovos Respublikos suverenitetui ir nepriklausomybei ar demokratijai, teisinei valstybei, stabilumui ar saugumui Moldovos Respublikoje arba į juos kėsinamasi, juos remiantys arba įgyvendinantys vienais iš šio Bendrojo Teismo sprendimo 5 punkte nurodytų trijų veiksmų.

7 Pirminiais aktais ieškovo pavardė buvo įtraukta į Sprendimo 2023/891 priede ir Reglamento 2023/888 I priede esančius asmenų, subjektų ir organizacijų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, sąrašus (toliau – nagrinėjami sąrašai) dėl šių motyvų:

„Ilan Shor yra politikas (ȘOR politinės partijos vadovas) ir verslininkas iš Moldovos Respublikos, susijęs su neteisėtu politinių partijų finansavimu Moldovos Respublikoje ir smurto prieš politinę opoziciją kurstymu. ȘOR politinė partija, kuriai vadovauja Ilan Shor, dalyvauja mokant atlygį asmenims ir rengiant jų mokymus, siekiant išprovokuoti neramumus ir riaušes per protestus Moldovos Respublikoje.

2023 m. balandžio 13 d. sprendimu Kišiniovo apeliacinis teismas nuteisė Ilan Shor dėl sukčiavimo ir pinigų plovimo byloje „Bank Fraud“ paskirdamas 15 metų laisvės atėmimo bausmę ir nurodydamas konfiskuoti 254 mln. EUR vertės turto. Moldovos Respublikos valdžios institucijų teigimu, lėšos iš šio didelio masto bankinio sukčiavimo ir ryšių su korumpuotais oligarchais ir Maskvoje esančiais subjektais buvo ir tebėra naudojamos siekiant dirbtinai sukelti politinius neramumus šalyje.

Jo veiksmai, kuriais siekiama sugriauti Moldovos Respublikos demokratiją, apima neteisėto finansavimo teikimą Kremliui palankiai politinei veiklai Moldovos Respublikoje remti. Tokių lėšų panaudojimo pavyzdys – 2022 m. ir 2023 m. surengti smurtiniai protestai ir mitingai, visų pirma sostinėje Kišiniove, padedant protestuotojams, kuriems mokėjo ȘOR partija.

Vadovaudamas smurtinėms demonstracijoms bei jas planuodamas ir vykdydamas rimtus finansinius nusižengimus, susijusius su viešosiomis lėšomis, bei neteisėtą kapitalo eksportą Ilan Shor yra atsakingas už veiksmus, kuriais kenkiama Moldovos Respublikos suverenitetui ir nepriklausomybei, demokratijai, teisinei valstybei, stabilumui ir saugumui Moldovos Respublikoje ir į juos kėsinamasi.“

8 2023 m. gegužės 31 d. Taryba *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbė Pranešimą asmenims, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, numatytos Sprendime 2023/891, iš dalies pakeistame Sprendimu 2023/1047, ir Reglamente 2023/888, kuris įgyvendinamas Įgyvendinimo reglamentu 2023/1045 (OL C 190, 2023, p. 5). Šiuo pranešimu asmenys, kuriems taikomos šios ribojamosios priemonės, buvo informuoti apie galimybę pateikti Tarybai prašymą persvarstyti sprendimą dėl jų pavardžių įtraukimo į nagrinėjamus sąrašus.

9 2023 m. birželio 8 d. ieškovas paprašė pateikti įrodymus, pagrindžiančius jo vardo ir pavardės įtraukimą į nagrinėjamus sąrašus.

10 2023 m. birželio 14 d. Taryba ieškovui pateikė dokumentą WK 6381/2023 REV 1, kuriame pateikiami su juo susiję įrodymai (toliau – dokumentas WK 6381/2023).

Faktinės aplinkybės, susiklosčiusios po ieškinio pareiškimo

11 2024 m. vasario 27 d. el. laišku Taryba informavo ieškovą apie ketinimą palikti jo pavardę nagrinėjamuose sąrašuose iš esmės dėl tų pačių motyvų, kuriais buvo grindžiamas pirminis jo pavardės įtraukimas į sąrašus. Taryba taip pat jam pateikė dokumentą WK 2428/2024, kuriame nurodyti įrodymai, pagrindžiantys jo pavardės palikimą nagrinėjamuose sąrašuose (toliau – dokumentas WK 2428/2024), ir informavo jį apie galimybę iki 2024 m. kovo 13 d. pateikti pastabas.

12 2024 m. kovo 18 d. el. laišku ieškovas pateikė pastabas dėl 2024 m. vasario 27 d. el. laiško ir dokumento WK 2428/2024.

13 2024 m. balandžio 26 d. Taryba priėmė aktus dėl pavardės palikimo sąrašuose, kuriais ieškovui nustatytų ribojamųjų priemonių taikymas buvo pratęstas iki 2025 m. balandžio 29 d.

14 Aktuose dėl pavardės palikimo sąrašuose Taryba pagrindė ribojamųjų priemonių taikymo ieškovui pratęsimą, padarydama du pirminių motyvų pakeitimus, susijusius su tuo, kad jo politinė partija 2023 m. birželio mėn. buvo paskelbta nekonstitucine. Taigi aktų dėl pavardės palikimo sąrašuose motyvuose nurodyta, kad, pirma, „[p]rieš 2023 m. birželio mėn. paskelbiant, kad [ieškovo] partija <...> yra nekonstitucinė, ji dalyvavo mokant atlygį asmenims ir rengiant jų mokymus siekiant išprovokuoti neramumus ir riaušes per protestus Moldovos Respublikoje“, ir kad, antra, „[ieškovo] [p]artiją <...> paskelbus nekonstitucine, [jis] toliau sudarė palankesnes sąlygas Rusijos įtakai Moldovos Respublikos politinėje arenoje, neteisėtai finansuodamas kitas partijas ir mėgindamas papirkti politikus“.

15 2024 m. balandžio 29 d. el. laišku Taryba informavo ieškovo atstovus apie savo sprendimą palikti jo pavardę nagrinėjamuose sąrašuose ir apie galimybę iki 2024 m. lapkričio 1 d. pateikti naujų pastabų.

Šalių reikalavimai

16 Ieškovas Bendrojo Teismo prašo:

– panaikinti ginčijamus aktus tiek, kiek jie su juo susiję,

– priteisti iš Tarybos 100 000 EUR sumą neturtinei žalai, patirtai dėl pirminių aktų priėmimo, atlyginti,

– priteisti iš Tarybos bylinėjimosi išlaidas.

17 Taryba Bendrojo Teismo prašo:

– atmesti ieškinį,

– subsidiariai, jei būtų panaikintas Sprendimas 2023/1047 arba Sprendimas 2024/1242, nurodyti, kad jų pasekmės išliktų iki Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnio pirmoje pastraipoje nurodyto apeliacinio skundo pateikimo termino pabaigos arba, jei apeliacinis skundas būtų pateiktas per šį terminą, iki galimo šio skundo atmetimo,

– priteisti iš ieškovo bylinėjimosi išlaidas.

18 Europos Komisija Bendrojo Teismo prašo atmesti ieškinį ir priteisti iš ieškovo bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

Dėl reikalavimų panaikinti ginčijamus aktus

19 Iš motyvų, dėl kurių ieškovo pavardė buvo įtraukta į nagrinėjamus sąrašus ir juose palikta, aiškiai matyti, kad jam taikomos ribojamosios priemonės, nes Taryba nusprendė, kad jis yra atsakingas už veiksmus, kuriais kenkiama Moldovos Respublikos suverenitetui ir nepriklausomybei, demokratijai, teisinei valstybei, stabilumui ir saugumui šioje valstybėje ir į juos kėsinamasi dėl dviejų iš trijų veiksmų, nurodytų Sprendimo 2023/891 1 straipsnio 1 dalies a punkte ir 2 straipsnio 1 dalies a punkte.

20 Pirma, Taryba teigia, kad ieškovas organizavo ir planavo smurtines demonstracijas Moldovos Respublikoje, kaip tai suprantama pagal Sprendimo 2023/891 1 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunktyje ir 2 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunktyje bei Reglamento 2023/888 2 straipsnio 3 dalies a punkto ii papunktyje nurodytą kriterijų (toliau – ii kriterijus). Antra, Taryba laikosi nuomonės, kad ieškovas yra atsakingas už sunkius finansinius nusižengimus, susijusius su viešosiomis lėšomis, ir neteisėtu kapitalo eksportu, kaip tai suprantama pagal Sprendimo 2023/891 1 straipsnio 1 dalies a punkto iii papunktį ir 2 straipsnio 1 dalies a punkto iii papunktį bei Reglamento 2023/888 2 straipsnio 3 dalies a punkto iii papunktį (toliau – iii kriterijus).

21 Atsižvelgiant į kriterijų alternatyvųjį pobūdį, tam, kad ginčijami aktai būtų teisiškai pagrįsti, pakanka, kad vienas iš dviejų kriterijų, kuriuos Taryba taikė įtraukdama ieškovo pavardę į nagrinėjamus sąrašus ir šiuose sąrašuose ją palikdama, būtų taikytas teisingai, kaip, beje, šalys

pripažino per teismo posėdį (šiuo klausimu žr. 2013 m. lapkričio 28 d. Sprendimo *Taryba / Manufacturing Support & Procurement Kala Naft*, C-348/12 P, EU:C:2013:776, 72 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Taigi Bendrasis Teismas mano, kad pirmiausia reikėtų išnagrinėti ieškovo nurodytus pagrindus ir argumentus, kuriais kritikuojamas ginčijamų aktų teisėtumas, kiek jie grindžiami ii kriterijumi.

22 Šiuo klausimu grįsdamas savo ieškinį ieškovas nurodo keturis pagrindus, grindžiamus, pirma, Sprendimo 2023/891 ir Reglamento 2023/888 neteisėtumu, antra, pareigos motyvuoti ir teisės į veiksmingą teisminę gynybą pažeidimais, kuriuos reikia išnagrinėti pirmiausia, trečia, vertinimo klaidomis ir, ketvirta, pagrindinių teisių pažeidimu.

Dėl antrojo pagrindo, grindžiamo pareigos motyvuoti ir teisės į veiksmingą teisminę gynybą pažeidimais

23 Ieškovas teigia, kad ginčijami aktai yra nepakankamai motyvuoti, dėl to jis negali apsiginti ir taip pažeidžiama jo teisė į veiksmingą teisminę gynybą.

24 Visų pirma, tiek, kiek teigiama, kad ieškovas „organizavo ir planavo smurtines demonstracijas“, iš ginčijamų aktų motyvų, kaip jis nurodo, negalima suprasti, kokie veiksmai konkrečiai jam priskiriami. Ginčijamų aktų motyvai yra netikslūs ir negalima nustatyti faktinių aplinkybių, kuriomis Taryba rėmėsi nuspręsdama, kad šis kriterijus buvo įvykdytas.

25 Taryba ginčija šiuos argumentus.

26 Remiantis jurisprudencija, Tarybos priimto akto, kuriame nustatyta ribojamoji priemonė, motyvuose turi būti nurodytas ne tik šios priemonės teisinis pagrindas, bet ir specifinės bei konkrečios priežastys, dėl kurių Taryba, pasinaudodama diskrecija, mano, kad tokia priemonė turi būti taikoma suinteresuotajam asmeniui (žr. 2018 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Sberbank of Russia* / *Taryba*, T-732/14, EU:T:2018:541, 97 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

27 Nurodant motyvus, nereikalaujama tiksliai nurodyti visų svarbių faktinių ir teisinių aplinkybių, nes tai, ar akto motyvai yra pakankami, turi būti vertinama atsižvelgiant ne tik į jo tekstą, bet ir į priėmimo aplinkybes bei nagrinėjamąją sritį reglamentuojančių teisės normų visumą (žr. 2012 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Taryba / Bamba*, C-417/11 P, EU:C:2012:718, 53 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

28 Nagrinėjamu atveju ginčijamų aktų teisiniai pagrindai yra lengvai nustatomi, nes jie aiškiai matyti iš šio sprendimo 7 ir 14 punktuose nurodytų motyvų.

29 Iš tiesų, kaip pažymėta šio sprendimo 19 punkte, Taryba nusprendė, kad ieškovas yra atsakingas už veiksmus, kuriais kenkiama Moldovos Respublikos suverenitetui ir nepriklausomybei, demokratijai, teisinei valstybei, stabilumui ir saugumui šioje valstybėje ir į juos kėsinamasi dėl dviejų iš trijų veiksmų, nurodytų Sprendimo 2023/891 1 straipsnio 1 dalies a punkte ir 2 straipsnio 1 dalies a punkte bei Reglamento 2023/888 2 straipsnio 3 dalies a punkte, t. y. dėl ii ir iii kriterijų.

30 Kiek tai susiję su ii kriterijumi, Taryba suprantamai ir nedviprasmiškai nurodė specifines ir konkrečias priežastis, dėl kurių pasinaudodama diskrecija nusprendė, kad ieškovas dėl savo organizuojamų ir planuojamų demonstracijų yra atsakingas už veiksmus, kuriais kenkiama Moldovos Respublikos suverenitetui ir nepriklausomybei, demokratijai, teisinei valstybei, stabilumui ir saugumui šioje valstybėje ir į juos kėsinamasi.

31 Iš tikrųjų, pirma, Taryba nurodė, kad ieškovas dalyvavo kurstant smurtą prieš dabartinę Moldovos Respublikos vyriausybę. Antra, ji priekaištauja ieškovui dėl to, kad šis remia prorusišką politinę veiklą šioje šalyje, visų pirma mokėdamas žmonėms už dalyvavimą jo partijos organizuojamose demonstracijose ir mokydamas juos dirbtinai sukelti neramumus šalyje.

32 Remiantis šio sprendimo 27 punkte nurodyta jurisprudencija, šie teiginiai turi būti aiškinami atsižvelgiant į ginčijamų aktų priėmimo aplinkybes. Šiuo klausimu iš Sprendimo 2023/891 1–12 konstatuojamųjų dalių iš esmės matyti, kad Taryba įsipareigojo remti Moldovos Respubliką, susidūrusią su destabilizuojamaisiais veiksmais, vykdomais padedant Rusijos Federacijai ir siekiant naudos pastarajai, kad būtų sutrukdyta Moldovos Respublikai įstoti į Sąjungą, visų pirma nustatydama asmenis, kurie smurto veiksmais, kaip antai priskiriamais ieškovui, kelia grėsmę Moldovos Respublikos demokratijai ir teisinei valstybei, stabilumui bei saugumui.

33 Atsižvelgiant į šias aplinkybes, pagal ii kriterijų ginčijami aktai buvo pakankamai motyvuoti, kad ieškovas galėtų apsiginti ir suprasti specifines ir konkrečias priežastis, dėl kurių jo pavardė buvo įtraukta į nagrinėjamus sąrašus ir juose palikta, ir kad Bendrasis Teismas galėtų patikrinti jų teisėtumą.

34 Be to, kiek ginčijami aktai grindžiami ii kriterijumi, svarbu pažymėti, kad juose nesiremta 2023 m. balandžio 13 d. Kišiniovo (Moldova) apeliacinio teismo sprendimu, į kurį pateikiama nuoroda ginčijamuose aktuose, siekiant pagrįsti ieškovo pavardės įtraukimą į sąrašus ir palikimą juose pagal iii kriterijų.

35 Taigi Taryba, siekdama įvykdyti savo pareigą motyvuoti ginčijamų aktų priėmimą pagal ii kriterijų, neprivalėjo nurodyti priežasčių, dėl kurių, jos nuomone, tas teismo sprendimas buvo priimtas nepažeidžiant ieškovo teisės į gynybą ir teisės į veiksmingą teisminę gynybą, kaip to reikalaujama pagal jurisprudenciją, suformuotą, be kita ko, 2018 m. gruodžio 19 d. Sprendime *Azarov / Taryba* (C-530/17 P, EU:C:2018:1031), kaip, beje, pripažino ieškovas teismo posėdyje.

36 Galiausiai reikia atmesti argumentą, kuriuo ginčijami aktai dėl pavardės palikimo sąrašuose, grindžiamą tuo, kad Taryba atsiliepime į ieškinį ir triplike nurodė, jog ieškovo pavardė buvo įtraukta į nagrinėjamus sąrašus remiantis Sprendimo 2023/891 2 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktyje numatytu kriterijumi dėl asmenų, trukdančių arba kenkiančių demokratiniam politiniam procesui Moldovos Respublikoje. Iš tikrųjų klausimas dėl to, ar ginčijamų aktų motyvai yra pakankami, negali būti vertinamas atsižvelgiant į Tarybos pateiktų procesinių dokumentų turinį, juolab kad ji pripažino, jog šiuose procesiniuose dokumentuose šiuo klausimu buvo padaryta rašybos klaida.

37 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, antrąjį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl pirmojo pagrindo, susijusio su Sprendimo 2023/891 ir Reglamento 2023/888 neteisėtumu grindžiamu prieštaravimu

38 Pirmąjį pagrindą iš esmės sudaro penkios dalys, grindžiamos, pirma, Sprendimo 2023/891 ir Reglamento 2023/888 teisinio pagrindo nebuvimu, antra, proporcingumo principo pažeidimu, trečia, teisinio saugumo principo pažeidimu, ketvirta, piktnaudžiavimu įgaliojimais ir, penkta, ESS 2, 8 straipsnių ir 21 straipsnio 1 dalies pažeidimu.

– *Dėl Bendrojo Teismo kompetencijos*

39 Taryba teigia, kad pirmuoju pagrindu ieškovas prašo Bendrojo Teismo pripažinti, kad visas Sprendimas 2023/891 ir visas Reglamentas 2023/888 yra netaikomi. Vis dėlto pagal ESS 24 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą ir SESV 275 straipsnį Bendrasis Teismas neturi kompetencijos spręsti dėl šių aktų priėmimo bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) srityje tinkamumo.

40 Ieškovas ginčija šiuos argumentus.

41 Reikia pripažinti, kad pagal SESV 275 straipsnio pirmą pastraipą Sąjungos teismo jurisdikcijai nepriklauso nuostatos dėl BUSP ir jų pagrindu priimti aktai.

42 Vis dėlto pagal SESV 275 straipsnio antrą pastraipą Sąjungos teismo jurisdikcijai priklauso priimti sprendimus dėl pagal SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje numatytas sąlygas pateiktų ieškinių, peržiūrint ESS V antraštinės dalies 2 skyriaus pagrindu Tarybos priimtų sprendimų, patvirtinančių ribojamąsias priemones, nukreiptas prieš fizinius ar juridinius asmenis, teisėtumą. Pagal šią nuostatą neatimta galimybė pareiškus ieškinį dėl individualiai taikytinos ribojamosios priemonės panaikinimo atskirai ginčyti, remiantis SESV 277 straipsniu, visuotinai taikomo akto teisėtumą (šiuo klausimu žr. 2016 m. sausio 28 d. Sprendimo *Azarov / Taryba*, T-331/14, EU:T:2016:49, 62 punktą).

43 Vis dėlto, atsižvelgiant į tai, kad SESV 277 straipsniu nesiekiama leisti šaliai ginčyti kurio nors visuotinai taikomo akto taikymą grindžiant ieškinį, neteisėtumu grindžiamo prieštaravimo apimtis turi būti ribojama tiek, kiek tai būtina norint išspręsti ginčą (žr. 2019 m. balandžio 30 d. Sprendimo *Wattiau / Parlamentas*, T-737/17, EU:T:2019:273, 56 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Taigi, nagrinėdamas ieškinius dėl panaikinimo, pareikštus dėl Tarybos sprendimų, kuriais nustatomos ribojamosios priemonės fiziniams ar juridiniams asmenims, Bendrasis Teismas pripažino, kad dėl visuotinai taikomo akto nuostatos, kurioje nustatomas kriterijus, pagal kurį atitinkamo asmens pavardė buvo įtraukta į nagrinėjamus sąrašus, gali būti pateiktas neteisėtumu grindžiamas prieštaravimas (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Yanukovych / Taryba*, T-348/14, EU:T:2016:508, 57–59 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

44 Taigi nagrinėjamu atveju Bendrasis Teismas turi kompetenciją nagrinėti neteisėtumu grindžiamą prieštaravimą, susijusį tik su Sprendimo 2023/891 ir Reglamento 2023/888, kuriuose numatyti ii ir iii kriterijai, nuostatomis, kaip, beje, atsakydama į Bendrojo Teismo klausimą posėdyje pripažino Taryba.

45 Atsižvelgiant į šio sprendimo 21 punktą, ieškinio pirmasis pagrindas turi būti nagrinėjamas tiek, kiek juo siekiama užginčyti nuostatų, kuriose nustatytas ii kriterijus, teisėtumą.

– Dėl pirmojo pagrindo pirmos dalies, grindžiamos Sprendimo 2023/891 ir Reglamento 2023/888 teisinio pagrindo nebuvimu, pirmojo pagrindo ketvirtos dalies, grindžiamos piktnaudžiavimu įgaliojimais, ir pirmojo pagrindo penktos dalies, grindžiamos ESS 2, 8 straipsnių ir 21 straipsnio 1 dalies pažeidimu

46 Pirmojo pagrindo pirmoje, ketvirtoje ir penktoje dalyse, kurias reikia nagrinėti kartu, ieškovas iš esmės teigia, kad Sprendimu 2023/891 ir Reglamentu 2023/888 siekiama kitų tikslų nei tie, kurių siekti Taryba įgaliota pagal BUSP.

47 Ieškovo teigimu, palankesnių sąlygų trečiosios valstybės įstojimui į Sąjungą sudarymas nėra BUSP tikslas, nes stojimo procesas reglamentuojamas ESS 49 straipsnyje, kuris nėra vienas iš Sutarties skyriaus, susijusio su BUSP, straipsnių. Be to, Taryba iš tikrųjų siekia iškreipti kaimyninės šalies vidaus demokratinį procesą, todėl remiantis ESS 29 straipsniu ir SESV 215 straipsnio 2 dalimi tam, kad būtų pateisintas atitinkamai Sprendimo 2023/891 ir Reglamento 2023/888 priėmimas, yra piktnaudžiaujama įgaliojimais. Ieškovo teigimu, vienintelis šių ribojamųjų priemonių tikslas – Moldovos vyriausybės prašymu jas taikyti tam tikriems politinės opozicijos nariams, o tai yra kišimasis į Moldovos Respublikos vidaus demokratinį politinį procesą, dėl ko pažeidžiami ESS 2, 8 straipsniai ir 21 straipsnio 1 dalis.

48 Taryba, palaikoma Komisijos, ginčija šiuos argumentus.

49 Nagrinėjamu atveju Sprendimo 2023/891 ir Reglamento 2023/888 teisiniai pagrindai yra atitinkamai ESS 29 straipsnis ir SESV 215 straipsnio 2 dalis, t. y. atitinkami teisiniai pagrindai BUSP srityje, ir paties šio teiginio ieškovas iš esmės neginčija. Jo argumentai veikiau susiję su būtinybe patikrinti, ar šiais aktais iš tikrųjų įgyvendinama BUSP.

50 Šiuo klausimu, atsižvelgdamas į tai, kad BUSP tikslai ir siekiai, išreikšti ESS 3 straipsnio 5 dalyje ir 21 straipsnyje, yra plataus masto, ir į konkrečias su šia politika susijusias nuostatas, be kita ko, ESS 23 ir 24 straipsnius, Sąjungos teismas pripažįsta, kad Taryba turi plačią diskreciją apibrėžti ribojamųjų priemonių, kurių Sąjunga imasi BUSP srityje, dalyką (žr. 2022 m. liepos 27 d. Sprendimo *RT France / Taryba*, T-125/22, EU:T:2022:483, 52 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

51 Teisės akto teisinio pagrindo parinkimą reikia patikrinti atsižvelgiant į objektyvius kriterijus, kuriems gali būti taikoma teisminė kontrolė ir prie kurių priskirtinas teisės akto tikslas ir turinys (šiuo klausimu žr. 2015 m. kovo 5 d. Sprendimo *Ezz ir kt. / Taryba*, C-220/14 P, EU:C:2015:147, 42 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

52 Nagrinėjamu atveju, remiantis Sprendimo 2023/891 11 konstatuojamąja dalimi, juo siekiama nustatyti kelionių apribojimo ir turto įšaldymo priemones asmenims, atsakingiems už veiksmus ar politiką, kuriais kenkiama Moldovos Respublikos suverenitetui ir nepriklausomybei, taip pat demokratijai, teisinei valstybei, stabilumui ar saugumui šioje valstybėje arba į juos kėsinamasi, jų rėmimą ar įgyvendinimą, ir su jais susijusiems asmenims, subjektams ar organizacijoms.

53 Pagal Sprendimo 2023/891 2 konstatuojamąją dalį šios ribojamosios priemonės yra paramos Moldovos Respublikos, šalies kandidatės į Sąjungą, dabartinei vadovybei politikos, kuria siekiama sustiprinti šios šalies atsparumą, saugumą, stabilumą, ekonomiką ir energijos tiekimo stiprinimą išorės subjektams vykdant destabilizuojamąją veiklą, dalis.

54 Pati paramos politika įgyvendinama esant Sprendimo 2023/891 3 ir 4 konstatuojamosiose dalyse nurodytoms aplinkybėms, kai Moldovos vyriausybė padarė didelę pažangą stiprindama demokratiją ir teisinę valstybę, taip pat kovodama su korupcija, tačiau taip pat sprendė įvairias krizes ir vis dažniau susidurdavo su tiesioginėmis grėsmėmis šalies stabilumui, kurias kelia tiek vidaus grupės, turinčios asmeninių interesų, tiek Rusijos Federacija, o jos dažnai bendradarbiauja, kad trukdytų šaliai vykdyti reformas. Iš minėto sprendimo 6 konstatuojamosios dalies taip pat matyti, kad, Tarybos vertinimu, į tokius destabilizuojamuosius veiksmus reikėjo reaguoti nedelsiant, atsižvelgiant į stabilios Moldovos Respublikos, Sąjungos šalies kandidatės, besiribojančios su Sąjunga, svarbą.

55 Šiomis aplinkybėmis Sprendimo 2023/891 7 konstatuojamojoje dalyje Taryba nurodė, kad už smurto veiksmus atsakingi asmenys kelia grėsmę demokratijai ir teisinei valstybei, taip pat Moldovos Respublikos stabilumui ir saugumui.

56 Taigi, atsižvelgiant į Sprendimo 2023/891 tikslą ir turinį, reikia pažymėti, kad šis sprendimas yra tiesiogiai susijęs su ESS 21 straipsnio 2 dalies b punkte nustatytais BUSP tikslais, nes juo iš esmės siekiama įtvirtinti ir remti demokratiją ir teisinę valstybę Moldovos Respublikoje.

57 Šiomis aplinkybėmis reikia pažymėti, kad smurtinių demonstracijų arba kitų smurto veiksmų planavimas, organizavimas ar rėmimas gali pateisinti Sąjungos veiksmus pagal BUSP, grindžiamus tikslu įtvirtinti ir remti demokratiją ir teisinę valstybę trečiojoje šalyje.

58 Iš tikrųjų, priešingai nei taikios demonstracijos, kurios yra esminis demokratijos teisinėje valstybėje elementas, smurtinės demonstracijos gali pakenkti atitinkamos šalies teisiniams ir instituciniams pagrindams ir nepatenka į 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 11 straipsnyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 12 straipsnio 1 dalyje garantuojamos pagrindinės teisės laisvai rinktis į taikius susirinkimus taikymo sritį.

59 Darytina išvada, kad ii kriterijus Sąjungos teisinėje sistemoje galėjo būti nustatytas Sprendimu 2023/891 ir Reglamentu 2023/888, grindžiamais atitinkamai ESS 29 straipsniu ir SESV 215 straipsnio 2 dalimi.

60 Šios išvados nepaneigia ieškovo argumentai.

61 Visų pirma reikia atmesti argumentą, kad siekdama sudaryti palankesnes sąlygas šalies kandidatės stojimui į Sąjungą Taryba siekė tikslo, nesusijusio su BUSP.

62 Iš tikrųjų teisinės valstybės, kuri yra esminė vertybė, kuria grindžiama Sąjunga, principo laikymasis yra būtina stojimo į Sąjungą sąlyga, o pagal ESS 21 straipsnio 2 dalies b punktą Tarybai suteikiami įgaliojimai nustatyti ribojamąsias priemones, skirtas, be kita ko, teisinei valstybei trečiojoje šalyje remti. Taigi Taryba turi kompetenciją priimti ribojamąsias priemones, kuriomis siekiama remti teisinę valstybę trečiojoje šalyje, kuri yra narystės Sąjungoje siekianti kandidatė.

63 Ieškovo argumentas dėl piktnaudžiavimo įgaliojimais taip pat negali būti pripažintas pagrįstu. Iš tikrųjų, remiantis suformuota jurisprudencija, teisės aktas laikomas priimtu piktnaudžiaujant įgaliojimais tik tada, jei remiantis objektyviais, tinkamais ir neprieštaringais įrodymais paaiškėja, kad jis priimtas tik ar bent jau iš esmės siekiant kitų tikslų nei tie, dėl kurių tokie įgaliojimai

suteikti, arba norint išvengti Sutartyse specialiai numatytos konkrečiu atveju taikytinos procedūros (žr. 2023 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *OT / Taryba*, T-193/22, EU:T:2023:716, 208 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

64 Ieškovas vis dėlto nepateikė tokių įrodymų, galinčių patvirtinti, kad Taryba siekė kitų tikslų, nei numatyti Sprendime 2023/891. Visų pirma vien tai, kad Taryba patenkino prašymą teikti Sąjungos paramą kovojant su veiksmais, keliančiais Moldovos Respublikos destabilizavimo grėsmę, nereiškia, kad šiuo klausimu priimant aktus piktnaudžiauta įgaliojimais. Taip pat teiginiui, kad ribojamosios priemonės buvo „nukreiptos <...> konkrečiai į pagrindinius opozicijos lyderius“, prieštarauja bendra nagrinėjamų įtraukimo į sąrašus kriterijų formuluotė, pagal kurią šie kriterijai gali būti taikomi ne tik politikams, bet ir kitų kategorijų asmenims.

65 Galiausiai, atsižvelgiant į tai, kad konstatuota, jog Taryba turėjo teisę priimti Sprendimą 2023/891 ir Reglamentą 2023/888, be kita ko, siekdama remti demokratiją ir teisinę valstybę Moldovos Respublikoje pagal ESS 21 straipsnio 2 dalies b punktą, argumentai, grindžiami ESS 2, 8 straipsnių ir 21 straipsnio 1 dalies pažeidimais, negali būti pripažinti pagrįstais.

66 Priešingai, nei teigia ieškovas pareiškime dėl ieškinio patikslinimo, pirma padarytų išvadų nepaneigia ir tai, kad Taryba nurodė, jog neturi jokių dokumentų, susijusių su Moldovos Respublikos pateiktu paramos prašymu, į kurį daroma nuoroda Sprendimo 2023/891 10 konstatuojamojoje dalyje.

67 Šiuo klausimu ieškovas nepaaiškina, kaip tai, kad nėra su šiuo prašymu susijusio dokumento, galėtų įrodyti, jog Sprendimas 2023/891 ir Reglamentas 2023/888 yra neteisėti.

68 Taigi pirmojo pagrindo pirmą, ketvirtą ir penktą dalis reikia atmesti kaip nepagrįstas.

– *Dėl pirmojo pagrindo antros dalies, grindžiamos proporcingumo principo pažeidimu*

69 Ieškovas teigia, kad Tarybos pateiktas ii kriterijaus aiškinimas yra neproporcingas ir lemia tai, kad šį kriterijų galėtų atitikti daugelis Sąjungos politikų. Jo nuomone, atsižvelgiant į pagrindinę teisę laisvai rinktis į taikius susirinkimus, ribojamosios priemonės galėtų būti taikomos tik toms demonstracijoms, kurios organizuojamos sąmoningai siekiant smurto veiksmų.

70 Taryba, palaikoma Komisijos, ginčija šiuos argumentus.

71 Šiuo klausimu dėl proporcingumo principo laikymosi teisminės kontrolės Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad Sąjungos teisės aktų leidėjui turi būti suteikta plati diskrecija srityse, kuriose reikalaujama jo politinio, ekonominio ir socialinio pobūdžio sprendimų ir kuriose jis turi atlikti sudėtingus vertinimus. Tuo remdamasis, jis konstatavo, kad tik akivaizdžiai netinkamas šiose srityse nustatytos priemonės pobūdis, atsižvelgiant į tikslą, kurio kompetentinga institucija ketina siekti, gali turėti įtakos tokios priemonės teisėtumui (žr. 2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 146 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

72 Nagrinėjamu atveju, priešingai, nei iš esmės tvirtina ieškovas, asmenų, kuriems pagal ii kriterijų gali būti taikomos ribojamosios priemonės, ratas negali būti laikomas neproporcingu.

73 Iš Sprendimo 2023/891 1 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunkčio ir 2 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunkčio pačios formuluotės aišku, kad ne bet koks smurtinės demonstracijos arba kitų smurto veiksmų planavimas, organizavimas ar rėmimas pateisina ribojamųjų priemonių taikymą.

74 Visų pirma tam, kad remiantis šiuo kriterijumi būtų nustatytos ribojamosios priemonės, atitinkamo asmens veiksmais turi būti kenkiama Moldovos Respublikos suverenitetui ir nepriklausomybei ar demokratijai, teisinei valstybei, stabilumui ar saugumui šioje valstybėje arba į juos kėsinamasi. Kitaip tariant, šiais veiksmais turi būti įmanoma pažeisti šios šalies institucinius ir teisinius pagrindus (pagal analogiją žr. 2016 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Yanukovych / Taryba*, T-346/14, EU:T:2016:497, 101 punktą).

75 Be to, kaip nurodo ieškovas, sąvokų „smurtinės demonstracijos“ ir „kiti smurto veiksmai“ vartojimas neišvengiamai reiškia, kad ribojamosios priemonės negali būti taikomos asmenims, atsakingiems už demonstracijų, kurioms taikoma EŽTK 11 straipsnyje ir Chartijos 12 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta teisė laisvai rinktis į taikius susirinkimus, planavimą, organizavimą ar jų rėmimą.

76 Šiuo klausimu iš Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijos, susijusios su EŽTK 11 straipsniu, į kurį pagal Chartijos 52 straipsnio 3 dalį reikia atsižvelgti siekiant nustatyti Chartijos 12 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos teisės laisvai rinktis į taikius susirinkimus esmę ir taikymo sritį, matyti, kad ne bet kokia demonstracija, kurioje būta smurto, gali pateisinti ribojamųjų priemonių taikymą jos organizatoriams.

77 Europos Žmogaus Teisių Teismo manymu, teisė laisvai rinktis į taikius susirinkimus taikoma visiems susirinkimams, išskyrus tuos, kurių organizatoriai ar dalyviai turi smurtinių ketinimų, kursto smurtą ar kitaip atmeta demokratinės visuomenės pagrindus (žr. 2015 m. spalio 15 d. EŽTT sprendimo *Kudrevičius ir kiti prieš Lietuvą*, CE:ECHR:2015:1015JUD003755305, 92 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Be to, asmuo nenustoja naudotis teise laisvai rinktis į taikius susirinkimus dėl pavienių smurto veiksmų ar kitų nusižengimų, kuriuos demonstracijos metu padaro kiti asmenys, jei atitinkamo asmens ketinimai ar elgesys išlieka taikūs (žr. 2016 m. sausio 5 d. EŽTT sprendimo *Frumkin prieš Rusiją*, CE:ECHR:2016:0105JUD007456812, 99 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

78 Galiausiai tarp ii kriterijaus ir Sprendimu 2023/891 bei Reglamentu 2023/888 siekiamų tikslų yra pagrįstas ryšys. Iš tikrųjų, atsižvelgiant į tai, kad Taryba siekė remti, be kita ko, demokratiją ir teisinę valstybę Moldovos Respublikoje, užkirsdama kelią išorės subjektų destabilizuojamiesiems veiksmams, kurie gali trukdyti šiai šaliai įstoti į Sąjungą, požiūris, pagal kurį atitinkamas priemones siekiama nukreipti į asmenis, atsakingus už smurtinių demonstracijų arba kitų smurto veiksmų planavimą, organizavimą ar jų rėmimą, galinčius kelti grėsmę įstojimui į Sąjungą, nuosekliai atitinka šiuos tikslus.

79 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad ii kriterijus nėra akivaizdžiai netinkamas, atsižvelgiant į Tarybos siekiamus tikslus.

80 Taigi pirmojo pagrindo antrą dalį reikia atmesti kaip nepagrįstą.

– *Dėl pirmojo pagrindo trečios dalies, grindžiamos teisinio saugumo principo pažeidimu*

81 Ieškovas teigia, kad Taryba pažeidė teisinio saugumo principą, motyvuodamas tuo, kad dėl Sprendime 2023/891 ir Reglamente 2023/888 nustatytų kriterijų atitinkamam asmeniui būtų neįmanoma išvengti ribojamųjų priemonių, neatsižvelgiant į jo elgesį. Šiuo klausimu 2024 m. gegužės 13 d. atsakyme į ieškovo prašymą leisti susipažinti su dokumentais, pateiktą remiantis 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais

(OL L 145, 2001, p. 43; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 3 t., p. 331), Taryba teigė, kad dėl ginčijamų aktų parengiamųjų aktų atskleidimo ribojamosios priemonės gali tapti neveiksmingos, nes parodytų, kaip atitinkami asmenys galėtų lengviau išvengti ribojamųjų priemonių sistemos, o tai nesuderinama su teisinio saugumo principu.

82 Be to, ii kriterijumi siekiama atgaline data taikyti baudžiamąsias sankcijas už praeityje atliktus veiksmus ir jis nėra pakankamai aiškus.

83 Taryba, palaikoma Komisijos, ginčija šiuos argumentus.

84 Pagal teisinio saugumo principą reikalaujama, kad Sąjungos teisės aktai būtų tikslūs, o jų taikymą asmenys aiškiai numatytų (žr. 2017 m. vasario 17 d. Sprendimo *Islamic Republic of Iran Shipping Lines ir kt. / Taryba*, T-14/14 ir T-87/14, EU:T:2017:102, 192 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Šie teisės aktai turi būti aiškūs ir tikslūs tam, kad suinteresuotieji asmenys galėtų aiškiai žinoti savo teises ir pareigas ir elgtis atsižvelgdami į tai (žr. 2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 161 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

85 Nagrinėjamu atveju ieškovas visų pirma nenurodė ii kriterijaus aspektų, kuriems, jo nuomone, trūko aiškumo ar tikslumo.

86 Be to, reikia atmesti teiginį, kad ii kriterijumi siekiama baudžiamąja tvarka nubausti tam tikrus asmenis dėl jų ankstesnio elgesio.

87 Iš tikrųjų apskritai ribojamosios priemonės nėra baudžiamosios sankcijos, nes atitinkamų lėšų įšaldymas yra apsauginio, taigi laikino pobūdžio.

88 Šiuo atveju nagrinėjamų ribojamųjų priemonių apsauginį pobūdį patvirtina Sprendimo 2023/891 4, 5 ir 7–10 konstatuojamosios dalys, iš kurių matyti, kad įvairiais jame nustatytais įtraukimo į sąrašą kriterijais siekiama kovoti su destabilizuojamaisiais veiksmais, keliančiais „grėsmę“ Moldovos Respublikos demokratijai ir teisinei valstybei.

89 Kitaip tariant, asmenys, atsakingi už tokius destabilizuojamuosius veiksmus, baudžiami ne dėl savo ankstesnio elgesio, bet jiems taikomos ribojamosios priemonės, nes Taryba nusprendė, kad jie savo veiksmais šių priemonių priėmimo dieną kėlė grėsmę demokratijai ir teisinei valstybei toje šalyje.

90 Taigi šiomis priemonėmis iš esmės siekiama užkirsti kelią tokiems veiksmams ar juos pakartoti, jos yra pagrįstos ne tik esamos arba būsimos grėsmės, bet ir elgesio praeityje įvertinimu (pagal analogiją žr. 2008 m. spalio 23 d. Sprendimo *People's Mojahedin Organization of Iran / Taryba*, T-256/07, EU:T:2008:461, 110 punktą). Bet koks kitoks aiškinimas reikštų, kad Taryba būtų priversta remtis tik elgesiu po nagrinėjamų kriterijų nustatymo, ir dėl to jai ESS 29 straipsniu ir SESV 215 straipsniu suteikti įgaliojimai taptų neveiksmingi.

91 Galiausiai teiginys, kad dėl šio kriterijaus formuluotės tampa neįmanoma išvengti ribojamųjų priemonių, negali būti pripažintas pagrįstu.

92 Iš tikrųjų ribojamųjų priemonių galiojimas visada priklauso nuo faktinių ir teisinių aplinkybių, buvusių jų priėmimo momentu, pastovumo ir būtinybės jas toliau taikyti siekiant įgyvendinti su jomis susijusį tikslą. Taigi periodiškai peržiūrėdama šias ribojamąsias priemones Taryba turi iš naujo įvertinti situaciją ir parengti tokių priemonių poveikio vertinimą, kad nustatytų, ar jos leido

pasiekti pirminiu atitinkamų asmenų pavardžių ir subjektų pavadinimų įtraukimu į nagrinėjamą sąrašą siektus tikslus arba ar vis dar galima daryti tokią pačią išvadą dėl tų asmenų ir subjektų (žr. 2023 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *OT / Taryba*, T-193/22, EU:T:2023:716, 168 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

93 Šiuo klausimu argumentas, grindžiamas 2024 m. gegužės 13 d. Tarybos atsakymo į ieškovo atstovų pakartotinį prašymą leisti susipažinti su dokumentais, pateiktą remiantis Reglamentu Nr. 1049/2001, turiniu, taip pat neįrodo, kad Sprendimu 2023/891 ir Reglamentu 2023/888 pažeidžiamas teisinio saugumo principas.

94 Iš tiesų šiais argumentais siekiama užginčyti 2024 m. gegužės 13 d. Tarybos sprendimo, kuriuo iš dalies atsisakyta leisti susipažinti su tam tikrais dokumentais, teisėtumą. Atsižvelgiant į tai, kad dėl šio sprendimo gali būti pareikštas ieškinys dėl panaikinimo pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą, ieškovas negali remtis jo neteisėtumu šioje byloje (pagal analogiją žr. 2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 128 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

95 Taigi pirmojo pagrindo trečią dalį reikia atmesti kaip nepagrįstą.

96 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, visą pirmąjį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl trečiojo pagrindo, grindžiamo vertinimo klaidomis

97 Pirma, ieškovas teigia, kad Tarybos įrodymų medžiagoje esantiems spaudos straipsniams negalima suteikti jokios įrodomosios galios, nes Moldovos spauda nėra nepriklausoma. Be to, Taryba gali remtis tokiais spaudos straipsniais tik tada, kai neturi įgaliojimų atlikti tyrimo trečiojoje šalyje. Šiuo atveju Europos Sąjungos delegacija Moldovos Respublikoje būtų visiškai pajėgi atlikti tyrimus vietoje.

98 Antra, 2022 m. birželio 19 d. ir 2023 m. kovo 12 d. vykusių susirinkimų negalima laikyti „smurtiniais“, kaip tai suprantama pagal ii kriterijų.

99 Ieškovo teigimu, demonstracijos, kuriose buvo keliami teisėti reikalavimai dėl smukusio pragyvenimo lygio Moldovos Respublikoje, vyko taikiai ir nebuvo susijusios su bandymais destabilizuoti šią šalį. Priešingai, jos yra tik demokratiškai išrinktos opozicijos darbo įrodymas. Be to, dėl vienintelių šiuose susirinkimuose įvykdytų smurto veiksmų buvo atsakinga policija, kuri blokavo dalyvių patekimą į susirinkimo vietas ir be pagrindo sulaikė protestuotojus. Be to, mokėjimas žmonėms už dalyvavimą demonstracijose nėra neteisėtas. Šiuo klausimu Tarybos minimas finansavimas tebuvo skirtas tik tam, kad būtų užtikrintas protestuotojų pavėžėjimas ir jie būtų aprūpinti maistu bei įranga, kad galėtų dalyvauti demonstracijose. Galiausiai ieškovas neigia organizavęs „keliones“ į Turkiją, kad apmokytų Moldovos jaunuolius, kaip sukelti masinius neramumus per demonstracijas. Jis teigia, kad jo partija, turinti renginių organizavimo patirties, tik padėjo jaunimo organizacijai užsakyti viešbutį Turkijoje ir rengti užsiėmimus.

100 Kiek tai susiję su aktais dėl pavardės palikimo sąrašuose, ieškovas teigia, kad tyrimai ir teisminiai procesai, pradėti esant aukštam korupcijos lygiui ir neužtikrinant teisės į gynybą, negalėjo būti pagrindas palikti jo pavardę nagrinėjamuose sąrašuose. Be to, jis pridūrė, kad dokumente WK 6381/2023 esantys straipsniai buvo daugiau nei metų senumo ir kad Taryba nepaaiškino, kaip po to, kai 2023 m. birželio mėn. buvo likviduota jo partija, jis ir toliau planavo smurtines demonstracijas, kaip tai suprantama pagal ii kriterijų.

101 Taryba, palaikoma Komisijos, ginčija šiuos argumentus.

– Dėl įrodymų, į kuriuos Taryba atsižvelgė grįsdama vertinimą, kad ieškovas planavo ir organizavo smurtines demonstracijas, kaip tai suprantama pagal ii kriterijų

102 Pirma, dėl klausimo, ar Taryba galėjo priimti ginčijamus aktus pati neatlikusi patikrinimų vietoje, reikia pažymėti, kad, neturint įgaliojimų atlikti tyrimų trečiosiose šalyse, ribojamąsias priemones nustatančių Sąjungos institucijų vertinimas faktiškai turi būti grindžiamas viešai prieinamais informacijos šaltiniais, ataskaitomis, straipsniais spaudoje ar kitais panašiais informacijos šaltiniais (žr. 2024 m. kovo 20 d. Sprendimo *Belshyna / Taryba*, T-115/22, EU:T:2024:187, 68 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

103 Šiuo atveju tai, kad Sąjunga turi delegaciją Moldovos Respublikoje, nereiškia, kad ji turi įgaliojimus atlikti tyrimą šioje šalyje. Iš tiesų ši delegacija neturi kompetencijos atlikti tyrimų Moldovos teritorijoje, siekdama gauti įrodymų, kuriais remdamasi Taryba galėtų nustatyti ribojamąsias priemones.

104 Tai, kad nagrinėjamos ribojamosios priemonės buvo nustatytos reaguojant į Moldovos Respublikos paramos prašymą, ir tai, kad Moldova yra Sąjungos šalis kandidatė, nepaneigia išvados, kad Sąjunga neturi tiriamųjų įgaliojimų šioje trečiojoje šalyje.

105 Taigi priimdama ginčijamus aktus Taryba galėjo remtis viešai prieinama informacija, pavyzdžiui, nuorodomis į interneto svetaines, spaudos straipsniais ir ekrano nuotraukomis, susijusiomis su ieškovo ir jo partijos planuotomis demonstracijomis.

106 Antra, kiek tai susiję su įrodymų, kuriais Taryba rėmėsi priimdama ginčijamus aktus, patikimumu, reikia pabrėžti, Sąjungos teisėje galioja laisvo įrodymų vertinimo principas, pagal kurį, jeigu įrodymas gautas teisėtai, vienintelis reikšmingas kriterijus vertinant teisėtai pateiktų įrodymų įrodomąją galią yra jų patikimumas (žr. 2018 m. rugsėjo 26 d. Sprendimo *Infineon Technologies / Komisija*, C-99/17 P, EU:C:2018:773, 65 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

107 Vis dėlto būtent ieškovas turi tiksliai nurodyti tuos įrodymus, kurie galėtų kelti abejonių dėl jų patikimumo (žr. 2023 m. kovo 8 d. Sprendimo *Assaad / Taryba*, T-426/21, EU:T:2023:114, 86 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

108 Šiomis aplinkybėmis, nesant jokių konkrečių argumentų dėl įrodymų, kuriais Taryba rėmėsi priimdama ginčijamus aktus pagal ii kriterijų, ieškovo bendras „Moldovos žiniasklaidos aplinkos“ apibūdinimas nėra pakankamas, kad šiuose dokumentuose esantys spaudos straipsniai, kurie, be to, buvo gauti ne tik iš Moldovos, bet ir iš rumunų, anglų ir amerikiečių šaltinių, kurių patikimumas nebuvo ginčijamas, netektų įrodomosios galios.

109 Tiesa, pavyzdžiui, ieškovas kritikavo tai, kad interneto svetainės „anticorupție.md“ ir „deschide.md“ tariamai nėra nepriklausomos.

110 Vis dėlto, pirma, dokumentuose WK 6381/2023 ir WK 2428/2024 yra po vieną spaudos straipsnį iš interneto svetainės „anticorupție.md“ ir jie susiję tik su įtarimais dėl ieškovo neteisėto politinių partijų finansavimo, dėl kurių jis galėtų būti traukiamas atsakomybėn už sunkius finansinius nusižengimus, susijusius su viešosiomis lėšomis, kaip jie suprantami pagal iii kriterijų. Taigi šiais

straipsniais nepatvirtinamas Tarybos vertinimas, kad ieškovas yra atsakingas už smurtinių demonstracijų planavimą ir organizavimą, kaip tai suprantama pagal ii punktą. Vadinasi, jie yra nereikšmingi vertinant ginčijamų aktų, kiek šie grindžiami ii kriterijumi, teisėtumą.

111 Antra, kiek tai susiję su interneto svetainei „deschide.md“ skirta kritika, pakanka pažymėti, kad Tarybos įrodymų medžiagoje nėra jokių šioje svetainėje paskelbtų spaudos straipsnių.

112 Šiomis aplinkybėmis argumentą, grindžiamą tuo, kad dokumentuose WK 6381/2023 ir WK 2428/2024 esantys įrodymai neturi įrodomosios galios, reikia atmesti kaip nereikšmingą.

– Dėl motyvų, kuriais grindžiamas ieškovo pavardės įtraukimas į nagrinėjamus sąrašus ir jos palikimas šiuose sąrašuose pagal ii kriterijų, pagrįstumo

113 Visų pirma reikia pažymėti, kad ieškovas neneigia, kad jo partija 2022 m. ir 2023 m. Kišiniove surengė kelias prieš vyriausybę nukreiptas demonstracijas.

114 Atsižvelgiant į šio sprendimo 76 punkte nurodytą jurisprudenciją, tam, kad šias demonstracijas būtų galima laikyti „smurtinėmis“, kaip tai suprantama pagal ii kriterijų, reikia išnagrinėti, ar Taryba įvykdė jai tenkančią įrodinėjimo pareigą, pateikdama pakankamai konkrečių, aiškių ir nuoseklių įrodymų visumą, leidžiančią nustatyti, kad ieškovas, kaip partijos, kuri organizavo aptariamas demonstracijas, vadovas, turėjo smurtinių ketinimų, kurstė smurtą ar kitaip kėsinosi į demokratinės visuomenės pagrindus.

115 Šiuo klausimu, pirma, iš dokumento WK 6381/2023 įrodymų Nr. 9 ir 17, t. y. straipsnių, paskelbtų atitinkamai 2023 m. kovo 7 d. interneto svetainėje „hotnews.ro“ ir 2023 m. balandžio 17 d. laikraščio „Times“ interneto svetainėje, matyti, kad 2023 m. kovo 3–6 d. ieškovo partija organizavo kelionę į Beleką (Turkija), kad apmokytų maždaug 80 asmenų, kaip sukelti masinius neramumus per demonstracijas, visų pirma skatinant susirėmimus su policija, kai bandoma prasiveržti pro kelių užkardas ir mėtoma akmenimis ar dūminėmis bombomis.

116 Šiuo klausimu ieškovas neneigia, kad kelionė į Turkiją buvo organizuota padedant jo partijai. Vis dėlto jis teigia, kad tai buvo atostogos jaunimo organizacijos nariams ir kad jo partija tik padėjo jiems užsakyti viešbutį ir rengti užsiėmimus, nes turėjo „daugiau patirties organizuojant tokio pobūdžio renginius“.

117 Vis dėlto šis teiginys nepagrįstas jokiais byloje esančiais įrodymais.

118 Visų pirma ieškovas nepateikė jokių įrodymų, kurie leistų Bendrajam Teismui įvertinti, ar organizuojant šią kelionę jo partija prisidėjo tik tuo, kad užsakė viešbutį ir rengė užsiėmimus, arba apskritai ji anksčiau organizavo kitas tokio pobūdžio keliones. Šiuo klausimu iš jo partijos įstatų, pateiktų kaip ieškinio A.7 priedas, nematyti, kad vienas iš partijos tikslų yra, pavyzdžiui, kelionių užsienyje organizavimas, o tai menkina teiginio, kad jo partija turi tokio pobūdžio renginių organizavimo patirties, patikimumą.

119 Darytina išvada, kad ginčijamų aktų motyvuose esančiame teiginyje, jog ieškovas dalyvavo apmokant asmenis išprovokuoti neramumus ir riaušes per demonstracijas Moldovos Respublikoje, nėra padaryta vertinimo klaidos.

120 Antra, iš kelių įrodymų konkrečiai, aiškiai ir nuosekliai matyti, kad ieškovo partija atrinko daug asmenų ir sumokėjo jiems už dalyvavimą nagrinėjamose demonstracijose. Visų pirma iš jų matyti, kad ieškovas siekė įtraukti į demonstracijas tam tikrus asmenis, turinčius specifinį profilį, galinčius sukelti neramumus ir riaušes demonstracijose, siekiant įbauginti vyriausybę.

121 Šiuo klausimu dokumente WK 6381/2023 esančiame įrodyme Nr. 13, t. y. 2022 m. spalio 3 d. interneto svetainėje „Zdg.md“ paskelbtame straipsnyje, kalbama apie žurnalistų, kurie įsiskverbė į ieškovo partijos organizuotą demonstraciją, atliktą tyrimą.

122 Visų pirma šiame straipsnyje atkreipiamas dėmesys į sudėtingą ieškovo partijos procesą siekiant atrinkti žmones, nuvežti juos mikroautobusu į demonstracijų vietą ir sumokėti jiems nuo 200 iki 400 Moldovos lėjų (MDL) (maždaug 10–20 EUR) už tai, kad jie kelias valandas dalyvautų demonstracijose. Remiantis šiuo straipsniu, kitiems asmenims buvo sumokėta iki 200 JAV dolerių (maždaug 185 EUR) už tai, kad jie dvi naktis įsikurtų prie Moldovos parlamento pastatytose palapinėse.

123 Be to, šiame straipsnyje aprašomi metodai, kuriuos partijos atstovai naudojo savo schemai nuslėpti. Pirma, jie tarpusavyje bendraudami dėl pasamdytiems asmenims mokamo atlyginimo vartojo koduotą kalbą. Antra, tuo atveju, jeigu šiuos asmenis sustabdytų policija, jie kiekvienam jų davė po autobuso bilietą, kad šie galėtų teigti, jog į demonstracijas bandė patekti savo jėgomis ir pakeliui juos paėmė ieškovo partijos mikroautobusas.

124 Galiausiai iš šio straipsnio matyti, kad ieškovo partijos atstovai nurodė susirinkusiems asmenims demonstracijose dalyvauti aktyviai. Mažiau entuziazmo parodžiusiems asmenims buvo teikiamos pastabos.

125 Tai, kad asmenims, pasamdytiems dalyvauti demonstracijose, buvo mokamas atlygis, patvirtina dokumente WK 6381/2023 esantis įrodymas Nr. 20, t. y. 2022 m. spalio 28 d. laikraščio „Washington Post“ interneto svetainėje paskelbtas straipsnis, kuriame minimas 24 asmenų, įskaitant ieškovo partijos narius, suėmimas ir 20 krepšių su banknotais, kurių bendra suma siekė 3,5 mln. MLD (maždaug 183 000 EUR) ir kurie turėjo būti panaudoti demonstracijoms finansuoti, konfiskavimas.

126 Tai, kad kai kuriuos demonstracijose dalyvavusius asmenis atrinko ieškovo partija, taip pat patvirtina dokumente WK 6381/2023 esantys įrodymai Nr. 18 ir 19, t. y. 2023 m. vasario 17 d. laikraščio „Times“ interneto svetainėje paskelbti straipsniai.

127 Iš tikrųjų šiuose straipsniuose, visų pirma pateikiant vieno iš žurnalistų, įsiskverbusių į demonstracijas, teiginius, paaiškinama, kad ieškovas pasirinko sukarintų grupuočių narius ir buvusius karius bei policijos pareigūnus, siekdamas per susirinkimus sukelti socialinius neramumus.

128 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad, priešingai, nei teigia ieškovas, demonstracijų planavimas apėmė ne tik transporto priemonių į jas nuvykti suteikimą.

129 Visų pirma iš Tarybos pateiktų įrodymų matyti, kad partija apmokė ir atrinko labai konkretaus profilio asmenis, galinčius sukelti smurtą ir dalyvauti demonstracijose dėl priežasčių, kurios iš dalies buvo finansinės, taigi nesusijusios su demonstracijų tikslu. Šiuo požiūriu negalima manyti,

kad šie asmenys, dalyvaudami ieškovo partijos surengtose demonstracijose, siekė pasinaudoti teise laisvai rinktis į taikius susirinkimus. Iš tiesų jie jose dalyvavo siekdami gauti atlygį, o ne išreikšti savo asmeninius įsitikinimus ir nuomonę.

130 Be to, tai, kad ieškovas ir jo partija sumokėjo asmenims už dalyvavimą demonstracijose, patvirtina, kad neramumus buvo siekiama sukelti dirbtinai.

131 Darytina išvada, kad ginčijamų aktų motyvuose esančiame teiginyje, jog ieškovo partija 2022 m. ir 2023 m. organizavo smurtines demonstracijas ir mitingus, daugiausia sostinėje Kišiniove, padedant jo partijos apmokamiems protestuotojams, nėra padaryta vertinimo klaidos.

132 Trečia, iš kelių įrodymų matyti, kad ieškovas savo pareiškimais kurstė smurtą prieš politinę opoziciją.

133 Šiuo klausimu dokumente WK 6381/2023 esančiame įrodyme Nr. 14, t. y. ieškovo partijos interneto svetainėje paskelbtame pranešime spaudai, yra toks teiginys:

„Galiausiai ši valdžia mus bando įtikinti, kad krizių, su kuriomis susiduriame, priežastis yra konfliktas Ukrainoje. Tai yra melas. Iki šios krizės pradžios Moldovos žmonės gyveno vis blogiau. Šiandien skelbiame visišką karą dabartiniam režimui ir raginame visus kovoti, kad jis būtų nušalintas nuo valdžios. Šiandien mes sakome stop. Mūsų žinutė yra tokia: arba Maia Sandu išeina pati su visa savo gauja, arba mes paimame juos už ausų ir nuvedame ten, kur jiems ir vieta – į kalėjimą ir beprotnamį.“

134 Ieškovo „Facebook“ paskyroje yra ir kitų panašaus pobūdžio vaizdo įrašų, kuriuose raginama imtis smurto prieš politinę opoziciją, kaip matyti iš dokumente WK 6381/2023 pateikto įrodymo Nr. 2, t. y. 2019 m. sausio mėn. interneto svetainėje „moldovacurata.md“ paskelbto straipsnio, kuriame yra toks teiginys apie kitos partijos politiką:

„Pakalbėkime apie mano diržą, aš jį turiu ketverius metus, gavau jį iš savo žmonos, tai mano diržas, nešantis laimę, aš jį nešioju ir nešiosiu, o su jo sagtimi išdulkinsiu, Andrusa, ir tave, ir [tavo] motiną. Ir jei žurnalistai gali sau leisti rašyti nepadorius dalykus apie žmones, kai ateisiu į valdžią, o tai bus labai greitai, aš jus nubausiu. Baikite arba jums nesibaigs geruoju.“

135 Atsižvelgiant į ieškovo ketinimus (žr. šio sprendimo 115–131 punktus), jo paties pareiškimai turi būti vertinami kaip raginimai nuversti vyriausybę panaudojant smurtą.

136 Darytina išvada, kad ginčijamų aktų motyvuose esančiame teiginyje, jog ieškovas dalyvavo kurstant smurtą prieš politinę opoziciją, nėra padaryta vertinimo klaidos.

137 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Taryba įvykdė jai tenkančią įrodinėjimo pareigą, pateikdama pakankamai konkrečių, aiškių ir nuoseklių įrodymų visumą, leidžiančią nustatyti, kad ieškovas, kaip partijos, kuri organizavo aptariamas demonstracijas, vadovas, turėjo smurtinių ketinimų ir kurstė smurtą, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 76 punkte nurodytą jurisprudenciją.

138 Taigi belieka įvertinti, ar šių smurtinių demonstracijų organizavimo ir planavimo pakanka, kad ieškovui kiltų atsakomybė už veiksmus, kuriais kenkiama demokratijai ir teisinei valstybei Moldovos Respublikoje arba į jas kėsinamasi, kaip jie suprantami pagal Sprendimo 2023/891 1 straipsnio 1 dalies a punktą ir 2 straipsnio 1 dalies a punktą.

139 Tokį vertinimą reikia atlikti išnagrinėjant įrodymus ne atskirai, bet atsižvelgiant į su jais susijusias aplinkybes (šiuo klausimu žr. 2015 m. balandžio 21 d. Sprendimo *Anbouba / Taryba*, C-605/13 P, EU:C:2015:248, 50 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

140 Šiuo klausimu, pirma, iš Sprendimo 2023/891 1–7 konstatuojamųjų dalių matyti, kad Moldovos Respublika susiduria su destabilizuojamaisiais veiksmais, kuriais, viena vertus, siekiama sutrukdyti jai įstoti į Sąjungą ir, kita vertus, kuriuos vykdo išorės subjektai, kaip antai Rusijos Federacija, kurios veiksmai suintensyvėjo prasidėjus jos agresijos karui prieš Ukrainą.

141 Dokumente WK 6381/2023 pateikti įrodymai Nr. 5, 6 ir 10, t. y. 2023 m. vasario 19 d. straipsnis, paskelbtas interneto svetainėje „rferl.org“, 2022 m. spalio 26 d. *United States Department of the Treasury* (Jungtinių Amerikos Valstijų Iždo departamentas) pranešimas spaudai ir 2023 m. kovo 15 d. straipsnis, paskelbtas interneto svetainėje „G 4Media.ro“, rodo, kad Rusijos Federacijos strategija yra pasinaudoti tam tikrų pasirinktų šalių silpnybėmis, kad jose būtų suformuota prorusiška vyriausybė, kuri prisijungtų prie jos agresyvaus karo prieš Ukrainą.

142 Kiek tai susiję su šioje byloje nagrinėjamais Rusijos Federacijos destabilizuojamaisiais veiksmais, dokumente WK 6381/2023 pateiktuose įrodymuose Nr. 11, 18 ir 20, t. y. 2022 m. lapkričio 3 d. straipsnyje, paskelbtame interneto svetainėje „rferl.org“, 2023 m. vasario 17 d. straipsnyje, paskelbtame laikraščio „Times“ interneto svetainėje, ir 2022 m. spalio 28 d. straipsnyje, paskelbtame laikraščio „Washington Post“ interneto svetainėje, paaiškinta, kaip Rusijos Federacija bando pasinaudoti Moldovos Respublikos priklausomybe nuo Rusijos dujų, kad sukeltų neramumus tarp gyventojų ir įbaugintų dabartinę vyriausybę.

143 Iš esmės šie įvairūs informacijos šaltiniai rodo, kad Rusijos Federacija siekia sudaryti sąlygas, reikalingas visuomenės nepasitenkinimui dabartine Moldovos vyriausybe sukelti, siekdama ją nuversti ir įstumti šalį į energetikos krizę.

144 Antra, sąsajas tarp Rusijos Federacijos ir ieškovo patvirtino įvairūs dokumentai, pavyzdžiui, 2023 m. vasario 19 d. straipsnis, paskelbtas interneto svetainėje „rferl.org“, 2023 m. kovo 7 d. straipsnis, paskelbtas interneto svetainėje „hotnews.ro“, ir 2023 m. balandžio 12 d. straipsnis, paskelbtas interneto svetainėje „romania.europalibera.org“.

145 Iš tiesų ieškovo partija apibūdinta kaip „palanki rusams“ arba „prorusiška“. Keliuose straipsniuose jis pats vaizduojamas kaip glaudžiai susijęs su Rusijos Federacija ir net kaip Rusijos federalinio saugumo biuro „statytinis“.

146 Pavyzdžiui, 2022 m. lapkričio 3 d. interneto svetainėje „rferl.org“ paskelbtame straipsnyje ir 2022 m. spalio 26 d. Jungtinių Amerikos Valstijų Iždo departamento paskelbtame pranešime spaudai paaiškinta, kad ieškovas bandė sudaryti sąjungą su rusais, siekdamas kontroliuoti Moldovos parlamentą, kad paremtų Rusijos interesams palankius įstatymų projektus ir keltų grėsmę balsavimui dėl prašymo suteikti Sąjungos šalies kandidatės statusą. 2022 m. lapkričio 3 d. straipsnyje taip pat teigiama, kad per ieškovo partijos narių vizitą į Rusiją *Gosudarstvennaja Duma Federal'nogo Sobrania Rossiskoi Federatsii* (Rusijos Federacijos Federalinės Asamblėjos Valstybės Dūma) Tarptautinių reikalų komiteto pirmininkas pagyrė ieškovą ir jo partiją kaip „patikimus Rusijos Federacijos partnerius“. Taip pat dokumente WK 6381/2023 esančiame įrodyme Nr. 7, t. y. 2023 m. balandžio 14 d. ieškovo partijos interneto svetainėje paskelbtame pranešime spaudai, minima Rusijos Federacijos Federalinės Asamblėjos Valstybės Dūmos Tarptautinių reikalų komiteto pirmininko parama ieškovo partijos kandidatui Gagaūzijos gubernatoriaus rinkimuose.

147 Be to, iš jo paties pareiškimų (žr. šio sprendimo 133 punktą) matyti, kad ieškovas bando priekaištauti Moldovos vyriausybei dėl išaugusių energijos kainų ir taip kursto visuomenės nepasitenkinimą, siekdamas nuversti šią vyriausybę.

148 Trečia, keli įrodymai patvirtina, kad Rusijos Federacija bandė pasinaudoti ieškovo partijos organizuotomis demonstracijomis, siekdama sukelti neramumus ir destabilizuoti Moldovos vyriausybę.

149 Šiuo klausimu Komisijos Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų generalinio direktorato 2023 m. kovo 9 d. ataskaitoje „Ukraina / Moldova – Rusijos agresyvus karas prieš Ukrainą“, pridėtoje prie dokumento WK 6381/2023, paaiškinta, kad Rusijos Federacija toliau bando destabilizuoti politinę padėtį Moldovos Respublikoje, pasitelkdama įvairias hibridines grėsmes, be kita ko, ieškovo partijos organizuotas demonstracijas, kuriose dalyvavo protestuotojai iš Rusijos.

150 Konkrečiau kalbant, straipsniuose, kurie 2023 m. kovo 15 d. buvo paskelbti interneto svetainėje „G 4Media.ro“, 2023 m. balandžio 12 d. interneto svetainėje „romania.europalibera.org“ ir 2023 m. balandžio 17 d. laikraščio „Times“ interneto svetainėje, aprašyta, kaip Moldovos valdžios institucijos sužlugdė kelių Rusijos Federacijos remiamų asmenų, kurie buvo apmokyti kurstyti smurtą per ieškovo partijos surengtas demonstracijas, bandymą, dėl kurio buvo suimti septyni asmenys.

151 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad nagrinėjamos smurtinės demonstracijos buvo surengtos Rusijos Federacijos interesais ir jai padedant, taigi jos yra neatsiejama Moldovos vyriausybę destabilizuojančių veiksmų, į kuriuos siekiama reaguoti nagrinėjamomis ribojamosiomis priemonėmis, dalis.

152 Atsižvelgiant į šias aplinkybes, Taryba nepadarė vertinimo klaidos, kai konstatavo, kad dėl smurtinių demonstracijų, kurias ieškovas organizavo ir planavo, jam tenka atsakomybė už veiksmus, kuriais kenkiama Moldovos Respublikos demokratijai ir teisinei valstybei arba į jas kėsinamasi, kaip tai suprantama pagal Sprendimo 2023/891 1 straipsnio 1 dalies a punktą ir 2 straipsnio 1 dalies a punktą.

153 Priešingai, nei teigia ieškovas, dėl to, kad jo partija 2023 m. birželio mėn. buvo pripažinta nekonstitucine, ribojamosios priemonės, kurių dėl jo buvo imtasi, netapo nebeaktualios.

154 Iš tiesų ribojamųjų priemonių srityje svarstant, ar palikti asmens pavardę nagrinėjamuose sąrašuose, svarbus klausimas yra tai, ar nuo to laiko, kai to asmens pavardė buvo įrašyta, arba nuo ankstesnės peržiūros faktinė padėtis pasikeitė taip, kad ji nebeleidžia daryti tos pačios išvados dėl to asmens dalyvavimo veikloje, į kurią nukreiptos ribojamosios priemonės (šiuo klausimu žr. 2021 m. balandžio 22 d. Sprendimo *Taryba / PKK*, C-46/19 P, EU:C:2021:316, 49 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

155 Reikia pripažinti, kad dėl to, jog ieškovo partija buvo pripažinta nekonstitucine ir vėliau likviduota, jis neteko tam tikrų galimybių organizuoti smurtines demonstracijas, kaip antai tas, kurios pateisino jo pavardės įtraukimą į nagrinėjamus sąrašus.

156 Vis dėlto tokių veiksmų tolimesnis vykdymas pats savaime nepriklauso nuo politinės partijos, kurios pirmininkas jis buvo, egzistavimo.

157 Iš tikrųjų pagrindinis ieškovo vaidmuo organizuojant smurtines demonstracijas (įskaitant asmenų, kuriems mokama už dalyvavimą jose, samdymą ir apmokymą), dėl kurio jis buvo įtrauktas į nagrinėjamus sąrašus (žr. šio sprendimo 119, 120 ir 127 punktus), tai, kad šios smurtinės demonstracijos buvo vienas iš bandymų destabilizuoti politinę padėtį Moldovos Respublikoje (žr. šio sprendimo 149–151 punktus), ir ieškovo pareiškimai bei veikla socialiniuose tinkluose, liudijantys apie jo ketinimus kurstyti neramumus ir riaušes tarp gyventojų (žr. šio sprendimo 133, 134 ir 147 punktus), leido Tarybai pagrįstai manyti, kad jis ir toliau galėjo tiesiogiai ar netiesiogiai planuoti, organizuoti ir remti smurtines demonstracijas ar kitus smurto veiksmus.

158 Be to, tai, kad ieškovo pavardės įtraukimo į nagrinėjamus sąrašus motyvuose daroma nuoroda į faktinę situaciją, buvusią prieš priimant pirminius aktus ir ką tik pasikeitusią, nebūtinai reiškia, kad šiais aktais jam nustatytos ribojamosios priemonės yra nebeaktualios (šiuo klausimu žr. 2023 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *OT / Taryba*, T-193/22, EU:T:2023:716, 153 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

159 Šį aiškinimą patvirtina Sprendimo 2023/891 8 straipsnio antra pastraipa, pagal kurią, jei Taryba mano, kad ribojamųjų priemonių tikslai nepasiekti, atitinkamai pratęsiamas jų galiojimas arba jos iš dalies keičiamos, ir Reglamento 2023/888 13 straipsnio 4 dalis, pagal kurią I priede pateiktas sąrašas peržiūrimas reguliariai ir ne rečiau kaip kas 12 mėnesių. Tam, kad šios nuostatos neprarastų savo veiksmingumo, reikia konstatuoti, jog pagal jas leidžiama nagrinėjamuose sąrašuose palikti asmenų ir subjektų, kurie per laikotarpį iki peržiūros nepadarė jokių Moldovos Respublikos destabilizavimo veiksmų, pavardes ir pavadinimus, jeigu šis palikimas pateisinamas, atsižvelgiant į visas reikšmingas aplinkybes, be kita ko, į tai, kad nepasiekti ribojamųjų priemonių tikslai (pagal analogiją žr. 2022 m. balandžio 27 d. Sprendimo *Ilunga Luyoyo / Taryba*, T-108/21, EU:T:2022:253, 56 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

160 Taigi, nepaisant to, kad Taryba nepateikė įrodymų, jog ieškovas tiesiogiai arba netiesiogiai planavo, organizavo ar rėmė smurtines demonstracijas ar kitus smurto veiksmus po to, kai jo pavardė buvo įrašyta į nagrinėjamus sąrašus, ir atsižvelgiant į tai, kad Sprendimo 2024/1242 3 konstatuojamojoje dalyje Taryba konstatavo, jog vis dar egzistuoja grėsmė demokratijai ir teisinei valstybei bei Moldovos Respublikos stabilumui ir saugumui, vien ieškovo partijos likvidavimo nepakanka, kad ribojamosios priemonės, kurių dėl jo buvo imtasi, taptų nebeaktualios.

161 Bet kokiu atveju dokumente WK 2428/2024 esančiame įrodyme Nr. 3, t. y. 2023 m. spalio 11 d. interneto svetainėje „hotnews.ro“ paskelbtame spaudos straipsnyje, pateikiamas, be kita ko, ieškovo pareiškimas dėl naujo politinio darinio „Ș.OR Bloc“ sukūrimo ir jo aljanso su politine partija „Chance“ iš karto po to, kai 2023 m. birželio mėn. buvo likviduota jo paties partija. Šią informaciją patvirtina dokumente WK 2428/2024 esantis įrodymas Nr. 5, t. y. 2023 m. lapkričio 3 d. interneto svetainėje „moldova.europalibera.org“ paskelbtas spaudos straipsnis, iš kurio, remiantis kitu ieškovo pareiškimu, matyti, kad šis finansuoja partiją „Chance“.

162 Be to, dokumente WK 2428/2024 esantis įrodymas Nr. 1, t. y. 2023 m. rugsėjo 22 d. interneto svetainėje „Zdg.md“ paskelbtas spaudos straipsnis ir 2023 m. lapkričio 3 d. interneto svetainėje „moldova.europalibera.org“ paskelbtas straipsnis, patvirtina, kad ieškovo ryšiai su Rusijos Federacija, aprašyti šio sprendimo 144–147 punktuose, neišnyko vien dėl to, kad 2023 m. birželio mėn. buvo likviduota jo partija.

163 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad aplinkybės, kuriomis buvo grindžiamas pirminis ieškovo pavardės įtraukimas į nagrinėjamus sąrašus, nepasikeitė taip, kad Taryba negalėtų palikti ieškovo pavardės šiuose sąrašuose pagal ii kriterijų, remdamasi tais pačiais įrodymais, kuriais buvo grindžiamas pirminis jo pavardės įtraukimas, papildytais dokumente WK 2428/2024 esančiais įrodymais.

164 Šiuo klausimu argumentas, grindžiamas tuo, kad dokumente WK 6381/2023 pateikti straipsniai paskelbti anksčiau nei prieš metus, negali lemti aktų dėl pavardės palikimo sąrašuose panaikinimo.

165 Išskyrus 2019 m. sausio mėn. paskelbtą straipsnį, visi dokumente WK 6381/2023 esantys įrodymai buvo paskelbti internete nuo 2022 m. kovo 21 d. iki 2023 m. balandžio 18 d. Laiko tarpas nuo šios informacijos, kuria remiantis ieškovo pavardė pirmą kartą įtraukta į sąrašus, paskelbimo ir aktų dėl pavardės palikimo sąrašuose priėmimo 2024 m. balandžio 26 d. negali būti laikomas reikšmingu.

166 Taigi šie įvairūs įrodymai tebėra svarbūs vertinant, ar ieškovo pavardė turi likti nagrinėjamuose sąrašuose.

167 Vadinasi, ieškinio trečiąjį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl ketvirtojo pagrindo, grindžiamo pagrindinių teisių pažeidimu

168 Ieškovas mano, kad jam taikomų individualių ribojamųjų priemonių nustatymas yra neproporcingas, nes taip pažeidžiama jos laisvė užsiimti verslu ir teisė į nuosavybę. Šiuo klausimu jis remiasi tuo, kad jo turto įšaldymas neleidžia jam imtis finansinių veiksmų ar atlikti kilnojamojo ir nekilnojamojo turto sandorių. Jis negali gauti aukų ar patirti išlaidų rinkimų kampanijos tikslais, taigi ir dalyvauti Moldovos politiniame gyvenime. Ieškovo teigimu, jo teisės į nuosavybę apribojimas nėra nei tinkamas, nei būtinas, kad būtų pasiekti Sprendimo 2023/891 tikslai. Be to, šiomis ribojamosiomis priemonėmis pažeidžiamos jo teisės į asociacijų ir saviraiškos laisves. Tikslo ginti teisinę valstybę Moldovoje negalima pasiekti nustatant ribojamąsias priemones opozicinių politinių partijų nariams.

169 Taryba laikosi nuomonės, kad šis pagrindas yra nepriimtinas dėl aiškumo stokos. Bet kuriuo atveju, kaip ir Komisija, ji mano, kad šie argumentai yra nepagrįsti.

170 Atsižvelgiant į tai, kad Taryba galėjo iš esmės atsakyti į šį pagrindą pagrindžiančius argumentus, nepriimtinumo pagrindą, grindžiamą tariama ieškovo procesinių dokumentų aiškumo stoka, reikia atmesti.

171 Dėl esmės reikia priminti, kad pagrindinės teisės, kaip antai tos, kuriomis remiasi ieškovas, nėra absoliučios, ir kad gali būti nustatyti naudojimosi jomis apribojimai, jeigu jie pagrįsti Sąjungos siekiamais bendrojo intereso tikslais, su sąlyga, kad šie apribojimai iš tikrųjų atitinka minėtus bendrojo intereso tikslus ir siekiamo tikslo atžvilgiu nėra neproporcingas ir neleistinas kišimasis, pažeidžiantis šių garantuojamų teisių esmę (šiuo klausimu žr. 2018 m. lapkričio 29 d. Sprendimo *National Iranian Tanker Company / Taryba*, C-600/16 P, EU:C:2018:966, 83 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

172 Taigi tam, kad nagrinėjamų pagrindinių teisių ribojimas būtų suderinamas su Sąjungos teise, jis turi būti numatytas įstatymo, nekeisti jų esmės, juo turi būti siekiama Sąjungos pripažinto bendrojo intereso tikslo ir jis turi būti proporcingas (šiuo klausimu žr. 2022 m. liepos 27 d. Sprendimo *RT France / Taryba*, T-125/22, EU:T:2022:483, 222 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

173 Nagrinėjamu atveju šios keturios sąlygos yra įvykdytos.

174 Pirma, nagrinėjamos ribojamosios priemonės yra „numatytos įstatymo“, nes jos įtvirtintos, be kita ko, visuotinai taikomuose teisės aktuose, kurie turi aiškų teisinį pagrindą Sąjungos teisėje ir yra pakankamai nuspėjami.

175 Antra, ginčijami aktai taikomi nustatytam laikotarpiui ir nuolat peržiūrimi, kaip numatyta Sprendimo 2023/891 8 straipsnio antroje pastraipoje. Atsižvelgiant į tai, kad šios priemonės yra laikinos ir gali būti atšauktos, reikia pripažinti, kad jomis nepažeidžiama nurodytų laisvių esmė. Be to, Sprendime 2023/891 ir Reglamente 2023/888 numatyta galimybė nustatyti nuo taikomų ribojamųjų priemonių nukrypti leidžiančias nuostatas. Konkrečiai dėl lėšų ir ekonominių išteklių įšaldymo pažymėtina, kad Sprendimo 2023/891 2 straipsnio 3 ir 4 dalyse ir Reglamento 2023/888 3 straipsnio 1 dalyje, 4 straipsnio 2 dalyje, 5 straipsnio 1 dalyje ir 6 straipsnio 1 dalyje numatyta galimybė, pirma, leisti naudotis įšaldytomis lėšomis siekiant patenkinti pagrindinius poreikius ar įvykdyti tam tikrus įsipareigojimus ir, antra, išduoti specialius leidimus, leidžiančius panaikinti lėšų, kito finansinio turto ar kitų ekonominių išteklių įšaldymą.

176 Trečia, nagrinėjamos ribojamosios priemonės atitinka Sąjungos pripažįstamą bendrojo intereso tikslą, kuris pateisina neigiamas, net sunkias kai kuriems ūkio subjektams pasekmes. Iš tiesų jomis siekiama padėti Moldovos valdžios institucijoms kovoti su destabilizuojamaisiais veiksmais, su kuriais jos susiduria ir kurie gali trukdyti šiai valstybei įstoti į Sąjungą, visų pirma nukreipiant šias priemones prieš asmenis, kurie smurto veiksmais kelia grėsmę demokratijai ir teisinei valstybei Moldovos Respublikoje.

177 Ketvirta, kalbant apie nagrinėjamų ribojamųjų priemonių tinkamumą, reikia pažymėti, kad, atsižvelgiant į tokius pagrindinius bendrojo intereso tikslus, kokie nurodyti šio sprendimo 176 punkte, jos savaime negali būti laikomos netinkamomis. Be to, ieškovas neteigė, kad švelnesnės ribojamosios priemonės būtų buvusios tokios pat veiksmingos siekiant užsibrėžtų tikslų.

178 Šiomis aplinkybėmis ieškovui sukelti nepatogumai negali būti vertinami kaip neproporcingi, palyginti su ginčijamais aktais siekiamų tikslų svarba.

179 Šiuo klausimu reikia atmesti argumentą, kad nustačius ribojamąsias priemones opozicinių politinių partijų nariams nebūtų remiama teisinė valstybė Moldovos Respublikoje. Iš tiesų nagrinėjamos ribojamosios priemonės buvo nustatytos ne dėl to, kad ieškovas buvo opozicinės politinės partijos narys, o dėl to, kad jis planavo smurtines demonstracijas ir kurstė smurtą prieš politinę opoziciją, todėl jis yra atsakingas už veiksmus, kuriais kenkiama Moldovos Respublikos suverenitetui ir nepriklausomybei, demokratijai, teisinei valstybei, stabilumui ir saugumui šioje valstybėje.

180 Be to, ieškovui pritaikytos ribojamosios priemonės nėra nepašalinama kliūtis jam vykdyti opozicinę politinę veiklą Moldovos Respublikoje, prireikus organizuojant demonstracijas prieš dabartinę vyriausybę, su sąlyga, kad tokios demonstracijos yra „taikios“, kaip tai suprantama pagal EŽTK 11 straipsnį ir Chartijos 12 straipsnio 1 dalį, ir jos nėra vienas iš išorės subjektų, pavyzdžiui, Rusijos Federacijos, vykdomų destabilizuojamųjų veiksmų.

181 Taigi ieškinio ketvirtąjį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikalavimus dėl panaikinimo reikia atmesti.

Dėl reikalavimo atlyginti žalą

182 Ieškovas prašo Bendrojo Teismo priteisti iš Tarybos jo reputacijai padarytos žalos, atsiradusios dėl pirminių aktų priėmimo, atlyginimą, sumokant jam 100 000 EUR preliminarią sumą. Ieškovas pažymi, kad jo pavardė dabar viešai siejama su elgesiu, kuris laikomas kenksmingu taikai, saugumui ir demokratiniam procesui Moldovos Respublikoje, o tai neišvengiamai daro jam žalą.

183 Taryba, palaikoma Komisijos, ginčija šiuos argumentus.

184 Reikia priminti, kad Sąjungos deliktinė atsakomybė gali būti taikoma tik tuo atveju, jei ieškovas iš tikrųjų patyrė „realią ir tikrą“ žalą, ir šiuo klausimu suinteresuotasis asmuo privalo pateikti įtikinamų įrodymų tiek dėl jo nurodytos žalos buvimo, tiek dėl jos dydžio (šiuo klausimu žr. 2017 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Safa Nicu Sepahan / Taryba*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 61 ir 62 punktus).

185 Nagrinėjamu atveju ieškinio 267 punkte ir pastabų dėl Komisijos įstojimo į bylą paaiškinimų 46 punkte ieškovas tik nurodė, kad pirminiai aktai pakenkė jo reputacijai, tačiau nepateikė jokių įrodymų dėl tokios žalos buvimo ir jos dydžio.

186 Bet kuriuo atveju, kalbant apie tai, kad jo pavardė dabar siejama su elgesiu, nesuderinamu su demokratiniu procesu Moldovos Respublikoje, pakanka konstatuoti, kad iš to, kas išdėstyta, matyti, jog jo pavardės įtraukimas į nagrinėjamus sąrašus ir palikimas juose remiantis ii kriterijumi nėra neteisėtas.

187 Vadinasi, reikalavimas dėl žalos atlyginimo turi būti atmestas.

188 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia atmesti visą ieškinį, nesant reikalo nagrinėti ieškovo pavardės įtraukimo į nagrinėjamus sąrašus ir jos palikimo šiuose sąrašuose remiantis iii kriterijumi teisėtumo ar priimti sprendimo dėl jo prašymų taikyti proceso organizavimo priemones, nes bylos medžiagoje Bendrasis Teismas turi pakankamai informacijos, kad galėtų priimti sprendimą dėl šio ginčo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

189 Pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Be to, pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį į bylą įstojusios valstybės narės ir institucijos padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

190 Atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamu atveju ieškovas pralaimėjo bylą, jis padengia savo bylinėjimosi išlaidas ir iš jo priteisiamos Tarybos bylinėjimosi išlaidos pagal jos pateiktus reikalavimus. Komisija padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (penktoji kolegija)

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

2. Ilan Mironovich Shor padengia savo bylinėjimosi išlaidas ir iš jo priteisiamos Europos Sąjungos Tarybos bylinėjimosi išlaidos.

3. Europos Komisija padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Svenningsen Mac Eochaidh Stancu

Paskelbta 2024 m. gruodžio 18 d. viešame teismo posėdyje Liuksemburge.

Parašai.